

Viastr, -Cestov

3*19
JAN B. ŠPIDLÉN
MILLE MIGLIA
LJUBOŠ DRTINA
MILOSLAV KLIMÉŠ

POZNEJ CELÝ SVĚT

Po Čechách nebo do zahraničí cestujte s pojištěním bez limitu. A s naší mobilní aplikací, budete mít navíc pomoc vždy po ruce.

Cestovní pojištění

Allianz

na začátek

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

Na přelomu května a června jsme se s manželkou vydali pěšky z Humpolce do Chebu. Bral jsem to jako putování, jako pouť s pocitem svobody. V průběhu času jsem ale zjistil, že je to navíc dost inspirativní nejen pro život, ale taky pro práci a podnikání. Téměř každý den jsme spali na jiném místě, poznali jsme spoustu lidí a samozřejmě jsem měl dost času na to, abych přemýšlel o různých věcech. Ono to souvisí s tím, že jsme v pivovaru začátkem června poklepalí základní kámen našeho návštěvnického centra, které začínáme budovat po více než pěti letech promýšlení, příprav, spoustě verzí, studií, nápadů a vývoje. Vedle toho jsme na pěší cestě poznali dost penzionů nebo hotýlků. Některé byly velmi jednoduché, některé luxusnější, ale přesto nakonec nezáleželo ani tak na tom, jak byly vybavené, ale s jakými lidmi jsme se tam setkali. Uvedu příklad. Těšili jsme se na jedno místo, které se na internetu zdálo být opravdu na úrovni. Těšili jsme se, že tam dojdeme, že si dáme dobrou večeři, nějakou místní specialitu, a že tam bude příjemné prostředí. Jasně, ono je fajn, když najdete hezké, čisté a třeba i designové zařízení, ale naprosto klíčová je nakonec ta energie, která tam je. Jací jsou tam lidé, jestli jsou v pohodě a jestli je jejich práce baví. No a sem jsme přišli, personál byl na první pohled otrávený, znuděný a člověku vůbec nepřidalo, že by tam o něj stáli. A úplně opačná zkušenost – zavítali jsme na mno-

há místa, která byla velmi skromně zařízená, kde nebyl velký výběr jídel, ale přesto jsme odcházeli s dobrou náladou, protože jsme tam poznali vstřícný přístup a super lidi. Uvažoval jsem tak o tom, že v případě našeho návštěvnického centra jde o velkou investici a že ho prostě musíme udělat dobře, aby bylo skutečně skvělé. A teď samozřejmě hledáte podstatu, jak na to. Já se opět utvrdil v tom, že tím nejdůležitějším jsou lidé. Aby centrum bylo dobře postaveno, na to máme kvalitní firmu a roky poctivých příprav. Ale to zdaleka nestačí, tím to teprve začíná. Naprosto klíčové je dobře vybrat personál, který se o centrum a hlavně o jeho návštěvníky bude starat. Tito lidé pak musí vědět, proč to dělají, co je smyslem, zároveň musí být spokojení a hrdí na to, čemu se věnují. Taky musí být zaslouženě odměněni a musí znát svá práva, ale i povinnosti. Protože když člověk dělá něco, co ho nebaví, nebo je už unavený a zůstává u toho, škodí jak sám sobě, tak i svému okolí. Za dobu našeho putování mi toho došlo víc, ale tahle myšlenka ve mně hrála asi nejméně živněji. Možná i proto, že je vlastně velmi jednoduchá, ale zásadně důležitá. Přesto jsem se na vlastní kůži přesvědčil, že řada lidí to nevnímá, nebo se tím neřídí, nebo to nevidí. Naštěstí jsme poznali o dost víc těch pozitivních míst.

Držte se!

vlastní cestou 3¹⁹

červenec – srpen – září

redakce
Stanislav Bernard, Boris Dočekal,
Zdeněk Mikulášek, Markéta Navrátilová,
Aneta Slavíková
design
Štěpán Malovec
tisk
Indigoprint, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s.

Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na pivovar@bernard.cz
Magazin Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR
pod evidenčním číslem MK ČR E 14184.

obsah

04 – Jan B. Špidlen rozhovor	29 – Z pivovaru novinky a informace
10 – Tři pusy povídka Ireny Hejdové	30 – Dawson City: Léto lásky komiks (Jaromír 99 / J. Rudíš)
14 – Mille Miglia fotoreportáž	32 – Jak to vidí Markéta Zezulková
20 – Bernard Fest 2019 novinky z pivovaru	33 – Dveře se zavírají fejeton Bedřicha Solanského
22 – Luboš Drtina lahůdka ze světa knižní tvorby	34 – Město věčných milenců reportáž
26 – Ve dvou se to táhne líp rozhovor s Miloslavem Klimešem	38 – Zámek Mitrov Vysočina a okolí

foto na obálce > Markéta Navrátilová

www.bernard.cz

www.facebook.com/bernard.cz

Housle jsou dokonalý

nástroj

říká houslař
Jan B. Špidlen

Měl jsem dílnu, měl jsem jméno a to nejlepší vzdělání ze světa.

Jak se člověk stane houslařem?

Studoval jsem řezbáře na Střední uměleckoprůmyslové škole v Praze. Po dvou letech jsem studium přerušil a nastoupil jsem na rok do houslařské školy v Německu. Kupodivu se mi to podařilo, i když tu ještě byla totalita. V Německu jsem získal základy houslařiny, pak jsem UMPRUM v Praze dokončil, nějaký čas jsem pracoval s otcem a potom jsem na rok odešel do Anglie, kde jsem v jedné nóbli firmě hlavně restauroval staré nástroje. To pro mě byla velká škola. Pak jsem se vrátil do otcovy dílny a samostatně jsem začal pracovat na nových nástrojích.

Nelákalo vás zůstat v zahraničí?

Ne, chtěl jsem pracovat v Čechách. O tom, že bych v Anglii zůstal, jsem vůbec neuvažoval. Přišel jsem se tam jen něco naučit. Získat zkušenosti a vrátit se domů. Přijel jsem tam v roce 1989 a vrátil jsem se do nového státu. Ale každá zahraniční zkušenost je dobrá a nejen kvůli profesi. Člověk se stane samostatnějším, naučí se jazyk. To můžu každému jenom doporučit.

Kdy jste postavil své první housle?

To bylo ještě během třetího a čtvrtého.

Jaké byly?

No, povedly se. Tehdy je koupil virtuóz Josef Suk. Jednak jsem měl tu průpravu

z Německa, se dřevem jsem pracoval i ve škole, a jednak vedle mě seděl můj otec a říkal, co a jak mám dělat. Od roku 1990 jsem už pracoval samostatně.

Váš otec, dědeček i pradědeček byli houslaři. Bral jste to jako rodinný závazek? Nebo jste uvažoval i o jiném povolání?

Neuvažoval. Jednak jsem cítil ten závazek, jednak mně to vyhovovalo. Zvláště v době pozdního komunismu, kdy možnosti byly omezené. A dostat se do profese, která je stranou politiky, bylo lákavé. Kulturní prostředí obecně bylo lákavé a alespoň to naše nebylo zatížené politikou. Měl jsem k němu blízko. Už od dětství jsem si pořád kreslil, byl jsem kreativní, něco jsem vyráběl. Tak proč bych z tohoto řemesla utíkal? Měl jsem všechny předpoklady, měl jsem dílnu, měl jsem jméno a nejlepší vzdělání nejen z Čech, ale i ze světa.

Váš syn bude pokračovat v rodinné tradici?

Ano, právě studuje v Anglii houslařskou školu. Mám z toho radost a už se těším, jak budeme pracovat v jedné dílně. Ta cesta je ale dlouhá a trnitá, ale syn se po ní vydal, a to je jen dobře. Bude už pátou generací, která se zabývá stavěním houslí. Věřím, že bude dobrý.

Co je pro výrobu houslí nejdůležitější?

To se nedá říct jedna věc.

Tak jich řekněte víc.

Všechno je důležité. Výběr dřeva, pečlivost při práci a pochopení, jak ten nástroj funguje, zvládnutí stavby po technické stránce. Každý detail na houslích je důležitý a má svoji funkci, svůj smysl. Tady se nedá nic ošvindlovat. Tohle všechno dává dohromady tu kvalitu, která je prověřená staletími. Housle se dělají od šestnáctého století. Těžko se dá vymyslet něco nového, jejich tvar je dokonalý.

Co předcházelo houslím, z jakých nástrojů se vyvinuly?

Houslím předcházely violy, odtud název violino, violka. A ještě dříve byly různé loutny, gamby, lyry, fidule a další. Ty známe spíš ze starých obrazů.

Jaké dřevo se na výrobu houslí používá?

Javor a smrk. Jsou to stromy, které rostou ve vyšších nadmořských výškách. Smrky ideálně v italských Dolomitech, ale také na Šumavě. Nejlepší javory rostou v Bosně i jinde na Balkáně. Já si objednávám speciální přířezy v zahraničí. Existují obchodníci se dřevem, kteří ho třídí a suší.

Takže vy z nich uděláte spodní i svrchní desky...

Jako první dělám takzvané luby, boky, které obě desky spojují. Následně pak dělám desky a nakonec krk s hlavou.

Jak je důležitý při tvorbě houslí lak?

Velmi. Jako všechno ostatní. Lak je důležitý jednak esteticky, aby zvýraznil kresbu dřeva, musí mít hezkou barvu, musí se propojit do dřeva, aby to dělalo krásné a zajímavé přechody, a jednak má vliv na zvuk houslí. Špatným lakováním se dá nástroj zničit, zvukově poškodit.

Máte svůj speciální lak, nebo používáte nějaký hotový?

Mám svůj lak. I otec si vyráběl svoje laky, byla to jeho celoživotní vášeň. Já jsem to trochu podědil. Takže vlastně pořád s lakem experimentuju, krůček po krůčku se snažím, aby byl co nejlepší. Housle jsou stavěné na strašně dlouhou dobu a ty výsledky vidíte až po letech. Na housle musí někdo aspoň pět let hrát, aby je trošku odřel, aby

zoxidovaly a lak trošičku rozpraskal. S věkem a patinou se u houslí počítá.

Čili dá se říct – čím starší, tím lepší? Nebo je tam nějaké omezení, kdy by stáří už mohlo začít vadit?

Právě že my se měříme s těmi starými klasičtými nástroji – hlavně se stradivárkami a guarnerkami, které byly vyrobeny v první polovině osmnáctého století. A dá se říct, že tyhle nástroje dozrály ke kvalitě, jakou mají dnes. U těch ještě starších je znát jistá „únava materiálu“. Obecně platí, že housle se časem zlepšují. To je další specifikum houslí. Kromě toho se dají donekonečna opravovat, což je jejich velká výhoda.

Takže třeba pro klavíry růst kvality s věkem neplatí?

Ne. Housle zrají časem jako víno a my veškeré naše úsilí směřujeme k tomu, aby zněly za sto let líp než dneska.

Ale to už nebudete vědět...

To ne. Ale když si nějaké housle poslechnu po deseti letech, tak už z toho něco poznám.

Měl jste někdy v ruce stradivárku? Stalo se, že jste je někdy opravoval?

Jistě. V Česku jsou jediné ve státní sbírce, na nich jsem dělal nový krk a vysazoval růžek.

Byl jste nervózní?

Trošku, ale na to si zvyknete. To je stejné, jako když se ptáte doktora, jestli je nervózní, když operuje. A to je horší – když doktor řízne vedle, tak ten člověk umře.

Říkal jste, že pořád experimentujete s lakem. Dá se experimentovat i s tvarem houslí?

Dá, ale je to takový tenký led. Ty housle jsou tak strašně zavedené, tak konzervativní, že trh to vůbec nežádá. Pro trh jsou housle po vzoru stradivárek to nejlepší. Čím víc se k nim přiblížíte, tím je to lepší. Když budu zkoušet nějaké novotvary, tak půjdu úplně novou a velice riskantní cestou. Jak už jsem zmínil, tak na houslích je už všechno vymyšlené. Mnozí nově zkoušeli, ale ničeho nedosáhli. Jen málo věcí se chytlo. Změna má smysl, když posune ten předmět k něčemu lepšímu, když je prospěšná. Změna pro změnu je nesmysl. Housle už byly úspěšně vymyšleny za renesance a od té doby

J. B. Š. v dílně, květen 2019

se na nich máloco změnilo, protože jsou skutečně dokonalé.

Děláte jenom housle nebo i jiné nástroje?

Dělám ještě violy a udělal jsem dvě cello. Ale ta už jsou na mě trochu velká. Myslím, že do nich se už pouštět nebudu. Trvá to strašně dlouho a taky na ně padne moc dřeva.

Jak dlouho děláte jedny housle?

Asi dva tři měsíce, zhruba čtvrtý do roka.

Stalo se vám někdy, že jste u nástroje nedosáhl zvuku, který jste chtěl?

Že by to byl nějaký průšvih, to se mi nestalo. Ale byly tam třeba nedostatky, které jsem se snažil řešit. Ledacos se dá vyladit třeba jen jinou kobylkou. A ty housle se dají znovu otevřít a přepracovat, dá se upravit síla desek. Nestalo se mi, že bych nějaké housle musel vyhodit a začít znova.

Rekonstrukce nástrojů ještě děláte?

To už jen velmi zřídka, snažím se trávit svůj čas stavěním nových houslí. Ale tuto

práci zadávám kolegům, kteří to dělají. A velmi dobře.

Máte dopředu nějakou objednávku na housle, nebo je nejprve uděláte a pak je nabížete na trhu.

Já jsem vlastně jen ze začátku dělal housle takzvaně na sklad. Teď mám objednávky na dva roky dopředu. To se asi přirozeně takhle ustálí, protože nikdo nechce čekat déle než dva roky. Je v tom určitý pocit nepsobnosti, protože vím, co musím za dva roky udělat, ale na druhou stranu je to pro mě dobře, protože mě tahle práce baví a těší.

Už jsem se ptal, co je na stavbě houslí nejtěžší, ale co je nejdůležitější?

To lakování, protože nemám úplně ustálenou technologii, pořád trošku hledám. Je to pro mě vždycky nová výzva. Když zkoušíte něco nového, je v tom určité riziko, že se to nepovede. Vyrobit to ze dřeva, tam myslím už nemám žádné slabosti. Ne že by všechno vždycky vyšlo dobře, ale je to téměř bez rizika.

Vy jste udělal jeden velký a známý experiment, když jste pro Pavla Šporcla postavil modré housle. Jak to vzniklo?

Byl to můj nápad, a to, že je barva zrovna modrá, chtěl Pavel Šporcl. Je to porušení tradice, každého něco takového láká. Housle jsou tak standardizovaný nástroj, že prostor pro vlastní vyjádření je velmi malý, skoro bych řekl nepatrný. Ty housle musí mít určitou velikost, určitý tvar, používají se určité modely, každý chce dělat housle podle Stradivariho nebo jiného uznávaného klasického mistra. V takovém případě ani nemůžete přijít s nějakou novinkou. Vlastně se pořád dělají repliky starých nástrojů. Myslím, že každého houslaře napadne přijít s něčím svým, ale teď právě narážíme na dokonalost houslí, co se na nich může změnit, abychom je nezkazili. Já jsem se touhle myšlenkou zabýval docela dlouho, už když jsem pracoval s otcem, tak jsme spolu vedli různé diskuse. Otec zastával tu konzervativní linii, pracovat podle Stradivariho. A já jako mladý jsem mu

říkal, že bych chtěl dělat něco jinak. Těmi diskusemi jsem se dostával na určitou cestu, která má snad smysl.

Ale vraťme se k modrým houslím...

Hrál jsem si s technickými finesami, s tvarem, s cé výřezy a s vyztužením krku houslí i s tvarem šneku, šnek je zakončení houslí, a ta barva přišla jako poslední. Jak už jsem řekl, na houslích už je po staletí všechno vymyšlené, jen málo drobných vylepšení se chytlo. Já jsem se s těmito houslemi účastnil semináře v Itálii, který trval čtrnáct dní a který byl věnovaný inovacím. Pavel Šporcl tam byl pozvaný jako host a při jednom sezení jsme diskutovali o barvě, proč jsou housle pořád hnědé nebo červené. Řekli jsme si, že je to takový zvyk, který vyplývá z přírodních zdrojů. Technicky vzato dneska není problém udělat housle třeba zelené. A Pavel se toho chytil a řekl, že by se mu to líbilo, že by chtěl modré housle, a objednal si je u mě. To bylo úžasné gesto, ocenění mé snahy. Tyhle

inovace nikdo nechce a on chtěl. Jsem mu za to vděčný. Housle dotváří jeho image nekonformního člověka a vzbudily velký ohlas. Prostě všechno to do sebe zapadlo.

Říkal jste, že housle dostanou správný zvuk po čtyřech pěti letech. Jak to houslisté dělají, to na nových nástrojích jenom cvičí a čekají, až dozrají? Nebo ten rozdíl není tak patrný?

Není tak patrný a nové housle znějí od začátku velice dobře. Líp než ty staré. Takže se nedá říct, že na koncertech s nimi houslisté vystupují až po pěti letech. Myslím, že když jsou housle od začátku vyrobeny dobře a správně, že ta kvalita tam je a že se s léty zlepši už jenom trošku. Když jsou housle vyrobeny ne úplně dobře, tak k tomu zlepšení dojde třeba až za dvě stě let. A nebo taky nikdy.

Za své nástroje jste dostal v houslařských soutěžích několik

**Jan B. Špidlen
*1967**

Vystudoval Střední uměleckoprůmyslovou školu v Praze a houslařskou školu v Německu. Nejprve pracoval se svým otcem, houslařem ovšem byli i jeho dědeček a pradědeček. Řadu let pracuje samostatně. Staví především housle a violy. Za své dílo získal první dvě ceny na prestižní světové soutěži v italské Cremoně.

významných ocenění. Kterých si nejvíc považujete?

Jednoznačným vrcholem bylo vítězství v Cremoně v roce 2003, v největší světové soutěži, která se koná každé tři roky. Tam se sjede celý houslařský svět, celá špička. A já jsem tam se dvěma houslemi vyhrál první i druhou cenu. Zpočátku jsem tomu vůbec nevěřil a co je to za úspěch, mi došlo až později.

Proč už se soutěží nezúčastňujete?

To je takové nepsané pravidlo, že když člověk někde vyhraje, už tam nejde podruhé. Myslím, že jsem těch soutěží obeslal dost, teď bývám spíš porotce.

Rád si zahrajete na housle?

Ano, ale nemám na to dost času a klidu, pořád musím něco dělat a řešit. A tak si zahraju, když potřebuju zjistit, jak nějaké housle znějí. Ale je to jen nárazově.

Jak máte dlouhý pracovní den?

Od deseti do šesti, kdy se věnuju stavění houslí. Ale ráno vstanu a už vyřizuju nějaké maily. Někdy dělám na počítači i večer.

Ve firmě spolupracujete s manželkou. Jak to vzniklo?

Asi před pěti lety se ke mně manželka přidala, začala se věnovat účetnictví a také začala vést obchod. Obě děti nám rostly, nastoupily do škol a už tu naši péči tolik nepotřebovaly. Tak jsme vymysleli, že manželka začne pracovat se mnou. Že bude prodávat struny, futrály a další příslušenství,

aby se nějak realizovala. Chtěla mít něco svého. A ona se v tom velice dobře zabydlela. Všechno o sortimentu se naučila, zná zákazníky, každého si pamatuje, je vstřícná, zatímco mě lidi při práci ruší. Takže se dobře doplňujeme.

Součástí vašeho obchodu jsou i starší nástroje. Jak k nim přijdete?

Lidi je sem přinesou, protože je chtějí prodat, a my je vezmeme do komise nebo i vykoupiíme. A případně opravíme. V nabídce máme asi deset opravdu kvalitních nástrojů.

Máte v Čechách velkou konkurenci, kolik je tady houslařů?

Třicet, čtyřicet. Ale není to o množství. Pár opravdu dobrých jedinců tady je, ale dnešní svět je tak propojený, že smysl má měřit se zahraniční konkurencí.

Co děláte, když nepracujete na houslích? Máte nějaké hobby?

Rád cestuju. A vždycky jsem měl rád sport, i když teď už jsem trochu línější. Na kole jezdím méně, ale v zimě jezdím hodně na snowboardu. Mám takový snowboard, který se dá rozložit na dvě půlky, takže s ním chodím i do kopce. Je to takový skialpinismus. Věnoval jsem se i windsurfingu a teď jezdím na kиту. To je takový drak, který vás táhne po moři místo plachty.

Kolik dovolené si za rok berete?

Čím víc, tím líp. Pár měsíců to bude. Hledám dobrý balanc mezi prací a volnem. Zase když je toho volna moc, tak to taky není

ono. Když jsme někde tři týdny u moře, tak se nudím. Takže já si na tu dovolenou beru i práci – kus dřeva a dláta a dělám šneky.

Na houslích z devatenáctého století bývaly místo šneků různé hlavičky. To vás neláká?

Jednu takovou hlavu jsem udělal ještě na škole. Ale je s tím spousta práce a nikdo to po mně ani nechce. Jsme zpátky u toho, že ty housle jsou standardizované. Má tam být správný šnek podle správného stylu, a ne nějaká hlava.

Zmínil jste sport. Ještě něco vás baví?

Chodíme do divadla a na koncerty, to souvisí s mou prací. Taky máme rodinný domek se zahradou, psem, kocourem a papouškem na okraji Prahy, kde je spousta práce. V centru města máme jen obchod a dílnu – v domě, jehož polovinu koupil můj dědeček v roce 1926.

Aha, tím se vysvětluje prestižní adresa v Jungmannově ulici.

Jinak bychom tady asi nebyli. To je také naše rodinné sídlo, navíc s geniem loci po Josefu Jungmannovi, který tady žil. Pracoval tady dědeček, otec a já, časem tu začne pracovat i náš syn.

IRENA HEJDOVÁ

Tři pusy

Šimon rutinním pohybem strčí sklenici na štětku a přitlačí ji, aby vymyla z půllitru zbytky zvětřelého piva. Vedle půllitr umyje ještě druhou štětkou od mydlinek a rovnou přiloží k pípě. Správně by měl půllitr ještě nechat schnout, aby pivo nezředila ani jedna zbloudilá kapička vody. Jenže není čas a půllitrů je dneska málo, v salónku mají maturanty a Šimon kvůli tomu dře jak barevněj a stejně to tý starý krávé není dost. Prej že je Šimon lempl líněj, pomalý hovádko, kam zas čumíš, padej do kuchyně, už to tam stydne dvě minuty. Šimon si zas a znovu říká, jestli má tohle zapotřebí, jenže má holt smělu. Nic jinýho na práci v tomhle ztrouchnivělým zapadákově není, a ještě může bejt rád, že si ho do učení vzala zrovna stará. Aspoň to říká jeho táta a není divu, se starou je jedna ruka, kdovíco spolu možná kdysi měli, fuj!

„Co čumíš? Dones piva na jedničku a pak padej pro objednávku do salónku k těm mladejm. Hejbní kostrou, mám tu všechno odběhat já?“ houkne na něj stará, a tak Šimonovi nezbyde nic než znovu držet hubu a krok, popadnout všechny plné půllitry a donést je přímo do jámy lvové. Táta k němu vzhledně ospalýma očima, už přesluhuje aspoň o dvě piva.

„Si jsem ti našel prácičku, synku, co? Koukněte chlapi, máme tu osobního pucfleka, vlastním oudem jsem ho přivedl na tenhle svět, no není to pašák?“

Chlapi uznale opilecky přikyvuju a Šimon se radši dekuje, na tátu nemá nervy, ještě by mu něco řekl a pak by dostal poboj z obou stran, od táty i od starý. Vezme v letu z baru blok a jde do salónku za maturantama. Doteď tam byl jen jednou, na začátku večera. Pak už tam běhala stará, protože Šimon popletl objednávku všech těch malých piv a limonád a griotek a bůhvíčeho a stará to pak musela složitě přeeobjednat. Ne že by to Šimonovi nebylo líto, sám maturitní večírek nezažil, učňák zakončili výpravou na disko, z které si pamatoval

až to ráno po probuzení. Na učňáku navíc nebyly žádné holky – a tady je jich minimálně půlka. Smějou se na něj, ale Šimon už ví, že se smějou proto, aby si u něj objednaly, ne že by se jim on osobně zvlášť zamlouval. I když on by si tu uměl vybrat, ne že ne, zvlášť ty dvě tmavovlasý vzadu v rohu mu padly do oka. I ony se na něj smějí, a tak jim velkopansky dá přednost a prodere se k nim.

„Co to bude, dámy?“ napodobí starý žoviální styl a zas ho udiví, jak tyhle planý řeči na hosty ženskýho pohlaví fungujou. Holky se rozhiňají, prej dámy, spíš takový kuřátka čerstvě vylíhlý, po světě se to teprve rozkoukává a každý vřelý slovo jim hned vlije krev do žil.

„Já si dám džin tonik a tady Míša taky jeden,“ řekne ta krásnější a zase se na něj zazubí. „Ale přineseš nám ho rychle, že jo? Už jsme úplně na suchu,“ dodá naléhavě a Šimon se usměje a kývne. Holky si ho prohlížejí, ten jeho pověstnej úsměv. I máma říká, že na to by utáhl celý město, že ho má po ní, že jí, když se takhle v mládí usmála, padal k nohám každěj chlup v okruhu sta metrů a mohla si jen ukazovat, kterýho si vybere. Teď už se takhle moc neusmívá, ale tak to holt je. Oni dospělí se vůbec usmívaj o dost míň než mladý a Šimona to trochu děsí, protože si uvědomí, že on sám se taky moc nesměje, nejspíš proto, že v jeho životě teď nic moc k smíchu není. Nebo už je prostě starej. Sesbírá ještě pár objednávek a pár prázdných sklenic a půllitrů a padá k baru, všechno to hned vysype na starou, dřív než to zapomene. Stará na něj kejvne a přiblle rkne.

„Ale hezký holky tam sou, vidí mladej? No to víš, ty jsou študovaný, u těch máš utrum. Ale koukat na ně můžeš, kdo by se taky nekouk na mladý masíčko, že jo, chlapi?“

Štamgasti pokývou hlavama, jeden ji pak plynule rovnou položí na polemtanej ubrus, už má dost. Stará natočí pár piv a Šimon připraví ty džin toniky, dá holkám pořádnou dávku džinu, starý

nebyde, a i když jsou to holky z gymplu, tak peněz nemaj taky nazbyt, tak ať si ten večírek užijou. Šimon nasbírá objednávku na tác a odchází do salonku.

„Hele, džin toniky!“ haleká jedna z tmavovlásek a Šimon se zas usměje a rovnou ty drinky staví před holky. Ta krásnější a hlasitější ten svůj hned ochutná a uznale na Šimona koukne.

„Dobrej! Seš fér kluk, nechceš s náma?“

„Nemůžu. Makám,“ řekne s pokrčenými rameny Šimon, ale holky už na lavici vedle sebe uvolňují místo.

„Neser, my to starý vysvětlíme, dyť tam má vepředu jen ty vylitý štamgasty, aspoň tě tu budem mít po ruce,“ říká mu holka vemlouvavě a Šimon si sedá starý a jejím kecům najustí. Třeba z toho ještě něco bude, nějaká líbačka, nechal by si říct.

„Já jsem Klára a tohle je Míša,“ představuje se holka a kývne na něj. Šimon vysloví své jméno a ošklivější holka nadšeně vzhledne.

„Já mám psa Šimona, to je skvělý jméno, vidí?“ řekne a Šimonovi začne lézt na nervy. Naštěstí sedí vedle té krásnější, vedle Kláry.

„Ste odmaturovaly, jo?“ řekne, aby řeč nestála.

„Si piš. Nakonec to byla brnkačka, to by dal každěj,“ řekne Klára. Šimon si pomyslí, že on by to teda rozhodně nedal, táta mu vždycky říkal, že na učení je levej.

„A co teď? Půjдете na vejšku?“ ptá se Šimon a Klára uhne pohledem.

„Já ne, už mám učení plný zuby. Asi pojedou do Anglie dělat au pair,“ řekne Klára a Míša se na ni překvapeně otočí.

„Tě na tu fildu nevzali, jo?“ řekne překvapeně a Klára se usklíbne a zavrtí hlavou. Tváří se, že je nad věcí.

„Tak Anglie je taky dobrá, ne?“ chce Šimon Kláru podpořit, ta už teď ale přikývne mnohem trpčeji než předtím. Vypadá zamyšleně, pak do něj strčí.

„Nemáš cígo?“

Před hospodou vykuřujou dva dědci od tátova stolu, Šimon rychle popadne Kláru, aby pooděšli trochu dál. Podává jí cígo, zapaluje jí. Dají si jedno napůl, v krabičce už žádné nezbylo.

„Seš krásná. V Anglii budou čumět,“ řekne Šimon uznale a Klára pohodí vlasama, je myšlenkama jinde.

„Je to nouzovka, no. Chtěla jsem na kulturologii, ale tam chce každěj, takže směla.“

„Eště bys tam zblbla jako všichni v Praze na vejšce,“ řekne Šimon, Klára pokrčí rameny, tváří se trochu smutně, asi se Šimonem ohledně toho zblbnutí nesouhlasí. Šimon se rychle rozhodne jí to zklamání z nepřijetí vykompenzovat a začne ji líbat. Klára se mu vytrhne.

„Co blbneš? Já mám kluka, ty vole. Rozbije ti držku,“ řekne, couvá od něj, jako by jí chtěl znásilnit. Hodí na zem nedokouřené cigáro, rychle odejde, ještě se po něm rozhořčeně otáčí. Šimon zvedne cígo, potáhne si, kouká za ní.

„Kráva,“ uslyší za sebou, otočí se. Stojí tam neznámý kluk, asi taky jeden z maturantů. Dojde k Šimonovi, půjčí si jeho cígo a potáhne.

„Z celý třídy největší frigidka, ty si umíš vybrat,“ řekne Šimonovi přátelsky. „Pojď, dáme panáka. Já jsem Dejv,“ dodá a pokyne Šimonovi, ať jde za ním dovnitř.

Šimon uhýbá před pohledem starý, která na něj nesmlouvavě hledí od baru.

„Dva fernety,“ poručí ten Dejv.

„Osmnáct už ti bylo?“ řekne nedůvěřivě stará.

„Sem maturoval, ty vole. Je mi devatenáct,“ řekne drze Dejv, tak drze, jak by si to Šimon nikdy netroufl.

„Vobčanku,“ řekne neméně drze stará.

Dejv vytáhne ošuntělou kartičku a podá ji starý. Ta mu ji beze slova podá zpátky a naleje dva panáky, Šimonovi polovičního.

„Co je to za podmíráka, ty vole,“ řekne Dejv a stará na něj ironicky koukne.

„Hele, tady mladej může bejt rád, že dostane aspoň to. V pracovní době nemá co chlastat,“ řekne mu a otočí se od nich, že debata skončila. Dejv vezme Šimona a táhne ho dozadu do salonku.

„Čistě teoreticky má ta tvoje vyzobaná slunečnice smělu, protože pracovní doba ti skončila zavíračkou v 0.00, teď už seš tu víceméně dobrovolně, vole,“ řekne Dejv dost nahlas, aby to slyšela i stará. Šimon se po ní otáčí, zaznamená její unavený pohled.

„A sesbírej tam to sklo, ať seš aspoň k něčemu,“ volá za ním ještě stará a Šimon kývne.

Dojdou do salonku, většina mladejch už odešla, zbyla tu Míša a dva kluci a baví se všichni spolu u stolu plného dopitých a poloprázdných sklenic a lahví. Šimon kouká na tu spoušť. Začne sbírat sklo. Dejv se k němu nakloní.

„Neblni, dáme si toho panáka,“ řekne. A podá mu ho. Ťuknou si a vyklopí fernety do sebe, od stolu se zvedne Míša, že Šimonovi pomůže.

„Klára už šla. Jak to popisovala, taks ji málem znásilnil,“ řekne mu Míša a mírně se usmívá. Šimon na ni udiveně kouká, ale Míša jen pokrčí rameny.

„To si tak neber, ona je holt taková. A navíc chodí tady s Karlem, ale teď se pohádali, takže ten ti hlavu neutrhne.“

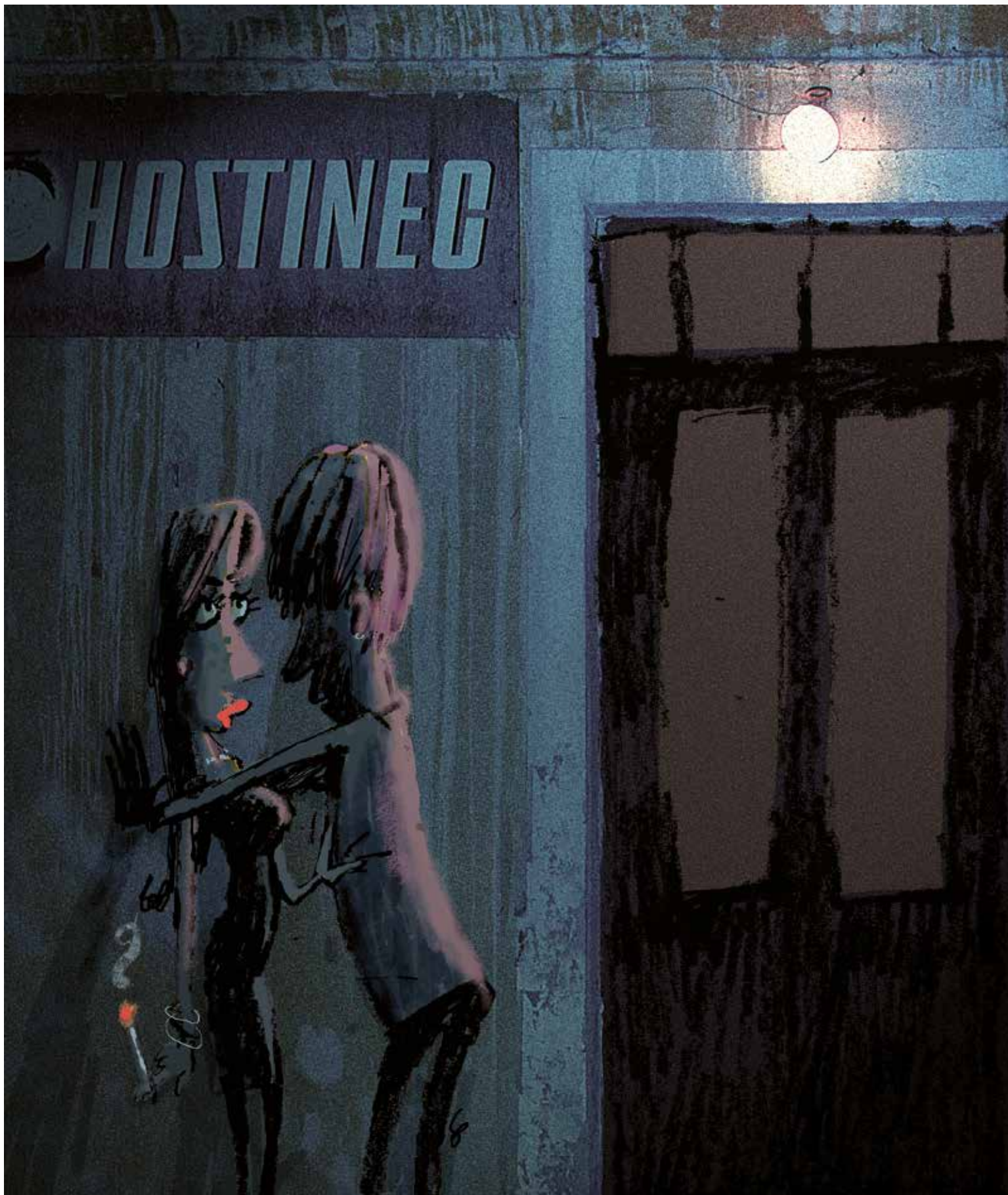
Karel vzhledně od stolu, přátelsky se na Šimona směje. Šimon si pomyslí něco o tom, že gymnazisti mají ty milostné vztahy pěkně na háku, ale je rád, že nedostane žádnou facku. Sesbírá sklo a spolu s Míšou ho odnáší na bar. Stará brblá něco o zavíračce, štamgasti se už taky ztratili, Šimon tedy navrhne, že tu s maturanty zůstane. Stará na něj nedůvěřivě kouká, Míša se na ni zářivě usměje: „My vám ho tu pohlídáme, paní hostinská,“ řekne. Ale stará zůstává vůči jejím půvabům imunní, jen si vezme stranou Šimona a šeptá mu. „Jestli tu něco rozbijete, máš padáka, je ti to jasný? A ať ti daj pořádný džško, študenti... a jedem fifty fifty, je ti to jasný?“

Šimon kývne, sám nemůže uvěřit, že je tu stará fakt nechá. Sleduje ji, jak se navlíká do bundy a unaveným krokem odchází, ještě sáhne do kapsy pro klíče a hodí je Šimonovi vzduchem. „A ráno ať je uklizeno,“ houkne ještě stará a dveře za ní klapnou. Šimon se potěšeně podívá na Míšu a ta ho začne líbat.

Šimon se líbá s Míšou a přemýšlí o tom, jestli se mu to líbí, asi celkem jo, dlouho se s žádnou holkou nelíbal, Míša ho tedy zas tak nebere, ta Klára by byla lepší. Ale zas to byla netýkavka, líbí se mu, že Míša jde hned na věc. Odlepí se od sebe, Míša na něj v pološeru kouká zářícíma očima, hned vypadá o něco atraktivněji. Ale co z toho, Šimon už ví, že takhle bude vypadat pár let, pak by jí udělal jedno děčko, druhý, nedejbože třetí, začala by pičovat a bylo by utrum se vším. S láskou, životem i těma vábivejma úsměvama.

„Nemáte tu něco k jídlu? Mám děsnej hlad,“ řekne Míša a Šimonovi se skoro uleví, že se konečně nelíbají. Vezme ji za ruku a zalezou do kuchyně. Kuchyně je malá a ne moc uklizená, jen tak halabala, aby se neřeklo.

Míša nahlíží do chladáku, pak si vytáhne hrnec s gulášovkou.

„Tohle můžem?“ řekne a Šimon pokrčí rameny, že asi... Proč ne.

Gulášovku si nakonec u stolu v salonku, už vyprázdněného od všech sklenic a lahví, dávají všichni. Míša, Dejv, Šimon, Karel i ten další kluk, který se jmenuje Martin a uhýbá před Šimonovým pohledem. Karel už je notně namol, položí na stůl s bouchnutím telefon.

„Ta píča mi to nebere, já se na ni fakt vyseru,“ řekne znechuceně.

„Tak třeba spí, že jo. Jsou asi dvě ráno, ty vole,“ řekne Míša.

„Myslel jsem, že mi dá. Zrovna dneska teda mohla. Na oslavu. A místo toho se címá venku tady s tím podržtaškou,“ ozve se ublíženě Karel. Pak zaznamená Šimonův pohled, omluvně zvedne ruce.

„No sorry, no, tak co seš? Jak se takovejmhle pucflekům v pohostinství říká? Proč to vůbec děláš? Celej den čuchat to zvětralý pivo a obsluhovat plesnivý dědky, já bych se z toho zblbl,“ dodá Karel.

„Tak třeba ho to baví. Každý není takovej inteligent jako ty, kreténe,“ řekne uštěpačně Míša a pohladí Šimona po hlavě. Šimon uhne, což Míšu trochu raní, stáhne se.

„Holt jsem nevěděl, co jinýho. Taky můžeš skončit někde u výčepu, ani nebudeš vědět jak,“ řekne Šimon a upře na Karla oči, ty oči, pro které by ženské stejně jako pro ten úsměv zabíjely. Prej.

„Karel těžko. Tomu to papínek vyběhal, jde na práva do Prahy. O tom ještě uslyšíme, jen není jistý, jestli úplně v dobrým. Právníci jsou hrozný kretění,“ řekne Dejv a usmívá se ironicky na Karla.

„Že to říkáš ty, s tím tvým fotrem, to je mnohem větší sráč, než kdy budu já, to jsem si jistý,“ ozve se Karel a provokativně kouká na Dejva. Dejv se zvedne a ubalí mu pěstí takovou, že jeden z talířů s gulášovkou letí rovnou na zem. Šimon kouká na střepe zašpiněné od hnědo oranžové polévky.

„Ty vole, nechte toho, kdo to má uklízet?“ řekne a ví, že to uklízet bude samozřejmě zase on. Takže jde rovnou pro kýbl, Míša se zvedne s ním.

Šimon se hrabe v kumbálu, kýbl je špinavý a smrdí, mop jakbysmet. Chrstne do kýblu trochu jaru a otočí se po Míše.

„Co je?“ řekne a vidí, že Míša se tváří ublíženě, že jí asi vadí, že se od ní předtím odtáhl. Asi by se teď měl naopak přitáhnout, aby potvrdil svůj zájem, ony i holky někdy potřebujou vědět, že o ně stojíš, že se o tebe můžou opřít, říkala tuhle máma a zase tak smutně

pokývovala hlavou. Jenže Šimon nechce, aby se o něj někdo opíral, bojí se, že by spadl i vlastní vahou rovnou do kanálu, natož s holkou po boku, natož s holkou jako Míša, z který vystřízlivěl tak rychle jako z panáka slivky. Stačí trochu chleba a zajistí to – a jako by to nebylo. Kouká na ni a pak tím pohledem uhne.

„Musím to jít vytřít, sorry,“ řekne a odchází. Míša kouká za ním, a když pak Šimon ten sajrajt na zemi vytírá, vidí, že si Míša bere kabát a jde pryč, bez ohlídnutí nebo rozloučení, je mu jí trochu líto, ale co se dá dělat, dyť je ještě mladá, ta si někoho najde snadno. Šimon vytře rovnou celej salónek a přesadí kluky dopředu k výčepu, naježí židle na stoly a začne vytírat i pod nima. Je tu všude plno sajrajtu, občas člověk najde zakutálenou desetikačku, zřídka i nějakou tu umolousanou stovečku, ale dneska nic, jen pár vajglů, lepkavý fleky od piva a pár zlomenejch párátek.

Už je vytřená celá hospoda až na ten stůl s klukama, který taky vypadaj, že už maj dost. Radši je zkrátka dřív, než budou úplně namol. Spočítá zbytek útraty a potěší ho, že tu výslednou částku velkomyslně zaokrouhlej. „Dyť ses tu o nás staral jako o vlastní, pucfleku, jen do tý holky už mi nedělej, nebo klidně jo, já si v Praze najdu lepší,“ řekne mu Karel, když mu vlepí do dlaně ještě jednu nablejskanou pětistovku od toho svýho grázlovskýho fotra. Šimon poděkuje.

Vyprovodí je a konečně zamkne, ještě přes sklo kouká, jak štrádají přes náměstí. Nejspíš ještě zapadnou do nonstopáče, ať si to užijou, od zejtřka je nic dobrýho nečeká, jen dospělost a s ní i jistojistá smrt, dřív nebo pozdějc. Šimon dovytírá podlahu, strčí kýbl zas do hnusnýho kumbálu, ještě utřít výčepní pult a domejt ty pitomý sklenice.

Ozve se zaklepání na sklo dveří, asi si někdo z těch kluků něco zapomněl. Ale ne, je to stará, proč nespí, proboha? Šimon jí jde otevřít.

„Už seš tu sám? To je dobře, bála jsem se, že tu rozjedete nějaký pitomý mejdlo a celý mi to tu rozmlátíte. Možná nakonec nejsi tak marnej,“ rozhlíží se stará po hospodě a s uspokojením zaznamenává vytřenou podlahu, ježky židli na stole, Šimona matlajcího smradlavým hadrem výčep.

„Jsme snad vadný?“ řekne Šimon. Už mu ta kráva zas leze na nervy.

„Vadný snad ne, ale mladý jo. Já když byla mladá, tak bysme to možná i udělali, ale to ti raděj říkat nebudu,“ chlubí se stará samolibě. Šimon utře pult, snad už to stačí, únavou už na to nevidí. Už radši nebude nic říkat, chce vypadnout,

vlízt doma do postele a hned usnout. Zejtra je taky den, i když zase stejně marnej jako ten dnešní. Šimon si navlíká bundu, stará na něj kouká.

„Seš na mě nasranej? Sorry no, občas jsem možná trochu vostrá, tady se se mnou nikdo nemaže, to víš, musím mít respekt, to je snad jasný,“ mele stará a Šimon jen kejvne, teď se fakt do žádnýho kecání pouštět nechce. Dojde až k ní – a ona mu stojí v cestě, tak snad uhne, co blbne? Vidí, že má nějaký vlhký oči, jako máma, když mele o ztracenejch létech mládí, ach jo, tyhle báby sentimentální ho jednou přivedou do hrobu.

„Dřív jsem taková nebejvala, byla jsem fakt frajerka, mladej. I tvůj starej fotr mě chtěl, ale měl

smůlu a skončil s tvou mámou a teď má doma peklo, co?“ řekne stará a Šimon uhne pohledem. Co je jí do toho, táta s mámou žádný peklo nemá, dyť se spolu ani nebvěj, tak jaký peklo.

„Já už musím, paní Krátká,“ řekne, aby mu konečně uvolnila cestu.

„Kolikrát ti mám říkat, že jsem Olina,“ řekne ona a pak, místo aby uhnula, postoupí k němu ještě blíž a políbí ho. Pěkně na pusku, na férovkou, Šimon strne, ale našťěstí to není žádný francouzák, jen taková letmá pusa. Šimon na ni zírá a ona se usměje, kejvne mu, tak už jdi. Zejtra pa.

Šimon zmateně kejvne, rychle otevře dveře a zmizí do noci. Stará za ním kouká, usmívá se, ale jen trochu. Pak vzdychne, pozhasíná a jde taky pryč. Zejtra je taky den přece. I když je mládí definitivně v hajzlu. Nejspíš pro všechny.

MILLE MIGLIA²⁰¹⁹

Mille Miglia je nejkrásnější závod starých aut na světě. Nejen proto, že je Itálie země zaslíbená, co se jídla, pití a naturelu místních obyvatel týká, ale také proto, že je Pádská nížina zlatou pokladnicí těch největších jmen světového automobilového dědictví. Závod, který každoročně startuje v Brescii, dojede dvěma etapami do Říma a odtud se obdobně vrací do místa startu i cíle.

A protože se nejede na absolutní čas – konečné pořadí určují vložené testy na přesnost – je dána spousta prostoru ke kochání a mávání na projíždějící nádheru.

Kultovní místem na trati je třeba stará skalní vesnice Radicofani, která byla v obležení diváků od brzkého rána. Podobně, jak to bývá na Tour de France před příjezdem pelotonu. Dalším velkým zážitkem jsou hromadná seřadiště v centru historických měst.

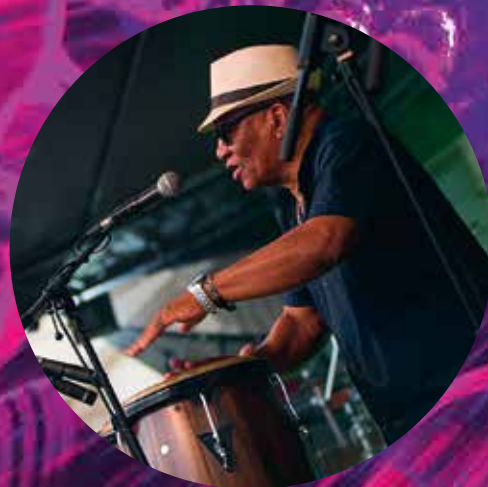
V ideální konstelaci vše pozorujete od kavárenského stolku, na kterém máte malé presko, vychlazené prosecco a úsměv na rtech.

Letošního závodu se zúčastnilo 430 automobilů nedozírné historické, technické a sportovní hodnoty, které byly vyrobeny 71 různými výrobci.

Nejčastěji zastoupenou značkou byla Alfa Romeo, kterou následoval Jaguar, Fiat, Mercedes-Benz a Lancia.

Letošní Bernard Fest v Humpolci byl v pátek i v sobotu vyprodaný. Účastnilo se ho přes 11 tisíc návštěvníků, kteří vypili celkem 49 740 piv. Vstupné na čtvrtěční program bylo tradičně zdarma a výtěžek z vytočeného piva v tento den, který dosáhl 100 tisíc korun, věnoval Rodinný pivovar Bernard Domu pro seniory v Humpolci.

Luboš Drtina

knihy

Vysočina bývala (v meziválečném období zvláště) krajem výsostných básníků, vydavatelů, tiskařů, grafiků i písmáků-samorostů. Tvořivý element tu vyrůstal z originální atmosféry kraje (tvrdé žulové podloží), neodvozené spirituality a paličaté zarputilosti obyvatel. A právě tato křakatá energie, vzdělanostní zázemí a vědomí provázanosti básnického slova a výtvarného umění dalo na Vysočině ve 20. století vzniknout vydavatelstvím, která důrazem na kvalitu literární, výtvarnou i typografickou překročila lokální hranice: Dobré dílo Josefa Floriana ve Staré Říši, nakladatelství v Tasově spojené se spisovatelem Jakubem Demlem i Marií Rosou Junovou a vydavatelství v Petrkově reprezentované jmény Bohuslav Reynek a Suzanne Renaud. Tři zapadlá místa, tři vydavatelské dílny, tři kulturní ohniska. Spolupracovaly s vynikajícími autory, překladateli a výtvarníky (českými, německými, ruskými, ruskými, francouzskými), vydávaly knihy vysoké úrovně a navíc s hlubokým uměleckým poselstvím. Za jednoho z jejich vydavatelských pokračovatelů můžeme považovat Luboše Drtinu a jeho výtvarnou, typografickou, literární a vydavatelskou činnost. Luboš Drtina, který z Vysočiny vyšel (pochází z Chotěboře), se po letech pražských studií a rozličných pracovních úvazků zase na Vysočinu navrácí, na usedlost do Chlov, do dílny pod pevnými krovky.

POZDRAVY K PODLAZE
autorská knížka,
tuš, inkoust

„Maluju novými barvami, zvykám si na jejich vydatnost a jas. Blíží se předjaří. Kořata, která jsme našli v Praze na Spořilově, si zvykají na nás. Naše devátá a desátá kočka. Hodinu skáčou po židlích a po gauči, dokážou v momentě únavou usnout v objetí. Když se vzbudí, věší se na přibývající stránky leporela a stahují mi práci se stolu. Marně jim posílám k podlaze malované příkazy a napomenutí. Drápour se mi po nohavicích na klín a číhají na pohyb štětce. Bleskově útočí, pronárod kočičí.“

PO TMĚ
autorská kniha, linoryt, knihtisk

„V sychravé noci se po půdě honí kuny, shazují lahve z polic a převracejí staré harampáčí po dávných majitelích domu. Průvany sténají, otevírají nedoléhající okna, syje se listů z ořešáků. Myši cupují papír pod podlahou. Na dvoře vítr mlátí vrátky. U hučících kamen mi tanou na mysli všechny mátohy, mrámory, temné bytosti z koutů duše. Píšu o nich a kreslím je přes půlnoc. Na jaře je zavírám do knihy.“

Miloš Doležal:
ČERNÉ SVINĚ KŘEN

„Neohrabaný školní štětec a tónovací pasta do malbytů nejvíce vyhovovaly záměru, aby ilustrace vypadala jako načmáraná sazemi z komína. Text není žádná selanka – dostali jste za noci kamenem hozeným ze hřbitova? Jedli jste polívku z četníka? Káral vás někdy kocour, že jste se zapomněli v hospodě? To všechno se v kopcích stává. • Miloš Doležal je téměř od samého začátku mého vydavatelského snažení tichým společníkem, přímluvcem zapomenutých básníků, autorem několika skvělých titulů, ale i redaktorem a pořadatelem podstatné části básnických sbírek, které jsem vydal.“

„Miloš Doležal byl inspirátorem rukodělné autorské knížky Můro, Moři!, která jako prototyp předcházela tištěnému vydání. V sériovém nákladu 40 výtisků sítotiskem doznala podstatných změn a rozšířili jsme ji o širší výběr sebraných zaříkadel z krabatiny.“

LUBOŠ DRTINA (*1963)
grafik a ilustrátor

Zabývá se knižní úpravou, ilustrací, tvorbou plakátů, výstavních expozic, autorských knih, úpravou CD a volnou grafickou tvorbou. Od roku 1990 navrhuje knižní úpravy a ilustrace pro řadu nakladatelství (Pražská imaginace, ERM, Eminent, Thyrsus, Paseka, Volvox Globator, Nakladatelství Franze Kafky, Meander, Mladá fronta, Galén, Baobab, Akropolis, Academia, Argo a další). Graficky upravil přes 600 knižních titulů. Od roku 2003 vydává vlastní bibliofilskou edici. Získal ocenění v domácích a zahraničních soutěžích, v letech 2003–2013 působil jako odborný asistent v ateliéru Tvorba písma a typografie na UMPRUM.

Ve dvou se to táhne líp

Miloslav Klimeš | podnikatel a milovník Krkonoš

Svoboda znamená zároveň i odpovědnost.

▼ Co vás spojuje se společností **Veselý výlet,** která vydává stejnojmenný časopis?

Tu jsme založili s bratrem a společně jsme vymysleli i sezonní časopis, který vychází dvakrát ročně v nákladu padesáti tisíc kusů a je určený zejména turistům. Českým, polským i německým. Časopis má teď na starosti bratr. Stejně jako směnárnu a informační kanceláře v Peci pod Sněžkou, kde je i galerie, a v Temném Dole. Já se věnuju hlavně projektové a stavební činnosti. Něco dělám sám, něco společně s bratrem.

Časopis je zdarma, jak funguje ekonomicky?

Na takový časopis jsem narazil, když jsem byl v Americe v Kalifornii. Každá stránka má svého sponzora – většinou samosprávnou obec. Turisté tady najdou spoustu tipů na výlety i různých informací o Krkonoších a životě zdejších obyvatel.

Co všechno projektujete?

Nové domy i rekonstrukce, různé drobnosti. Jsme v Sudetech, kde je spousta věcí poničených. V devadesátých letech jsme začínali opravami drobných rozcestníků, božích muk, kapliček... Hezké na tom bylo, že jsme měli nějakou vizi, dali jsme do kupy projekt a začali shánět podporu obcí, měst a různých fondů. Třeba oprava křížové cesty v Maršově byla financována hlavně z Česko-německého fondu budoucnosti. Nejvíce oprav jsme však provedli ve spolupráci se Správou Krkonošského národního parku. Dnes se opravám věnuje spousta lidí a je to znát. I když celkový kulturní ráz krajiny, který byl poničen politickými událostmi ve druhé polovině minulého století, je asi nenávratně pryč. Žijeme na krásném místě, ale jistá harmonie, kterou vnímám například v Dolomitech nebo v rakouských Alpách, řekl bych, vyprchala.

Není vám líto, že tady Němci nejsou?

Na to není jednoznačná odpověď. Svým způsobem ano, ale zároveň důležitější je, že jsme vyhráli válku. Kdybychom ji nevyhráli, tak neexistujeme. Tím, že odsud odešla většina obyvatel, odešla i historie. A ta česká vlastně začíná v pětáctýřicátém, kdy sem přišli noví lidé včetně mého dědečka. Historie jako by začala před sedmdesáti lety, a to je málo. A špatné je, že odešla tehdejší elita.

Použít se také do větších věcí?

Velkou věcí pro nás byla oprava starého kostela v Horním Maršově, nejstarší dochované kamenné stavby ve východních Krkonoších. Já jsem do toho kostela přišel se statikem coby elév poprvé v roce 1987 a okamžitě jsem si ho zamiloval. Malý renesanční kostel na kopci, zanedbaný, opuštěný a ponořený do nekonečného ticha zapomnění. Oprava skončila vloni po třiceti letech. Je to malý zázrak, že se po letech nejistoty podařilo úsilím mnoha lidí a institucí kostel nejen zachránit, ale opravit jej citlivě. A také je dobře, že žije, dělají se tam koncerty, obřady, prohlídky. Vlastně vždycky, když jsme opravili nějakou kapličku, tak jsme se snažili, aby něčím ožila. Snažili jsme se těm kapličkám dát něco navíc, novou vrstvu, aby byl důvod se tam jít podívat, takže jsme oslovili třeba výtvarníky, aby tam udělali novou výmalbu. A v nadsázce říkáme – musíme něco takového dělat, abychom měli o čem psát. Je to důležité i pro turistický ruch, který nás tady skoro všechny živí.

Máte nějakou představu, sen udělat v Krkonoších něco, co se zatím nepodařilo?

Já jsem měl vždycky sen o tom, že Maršov, bývalé správní sídlo východních Krkonoš, se probudí a obnoví se jeho zašlá sláva, že tu bude zase fungovat pivovar, zámek, náměstí, že se stará zástavba

doplní kvalitní současnou architekturou a bude tu kvalitní hezké místo na světě. Třešničkou na dortu by byl vlak, který by propojil Maršov s Peci, Karpačí a se Špindlem. Představuji si, že sednu na vlak a vystoupím s lyžemi v Peci u Javoru. Vlak nebo jiné propojení by byl velký skok dopředu.

Proč jste se vrátil a nezůstal v Praze, kde jste nějaký čas pracoval?

Přivedla mě sem práce, pracoval jsem ve výzkumném ústavu a po večerech jsem dělal projekty na opravu božích muk. Bylo toho tolik, že už mi nepřišlo správné dělat to jako vedlejší džob. Chtěl jsem to dělat jako hlavní činnost, a tak jsem se po patnácti letech vrátil do Maršova.

Co vás tady kromě práce drží?

Domov. Zní to pateticky, ale je to tak. Někdo může bydlet kdekoli, já mám zapuštěný kořen tady v Horním Maršově. Rád cestuji, miluji velká města, různé kouty v Čechách, hory po světě, ale žít chci jen tady. Vedle tohoto lehce iracionálního důvodu je to i fakt, že je tu hezky a je tu dobré místo pro život, pro koníčky... A nevhoda malé vesnice, kde není tolik služeb jako ve městě, se může změnit ve výhodu v momentě, když si řeknete, že co tu není, tak si musíte udělat sám.

Nemáte pocit, že Krkonoše, respektive místa jako Špindlerův Mlýn, Sněžka nebo Pec, jsou už dost přeplněná?

Někdy ano, ale máme možnost volby. Když člověk nechce potkávat lidi, může jít jinam, vybrat si nějaké odlehlejší místo. V Krkonoších pořád ještě jsou, jenom si je člověk musí najít.

Vy jste stavebník. Fandíte novým stavebním projektům v Krkonoších?

MILOSLAV KLIMEŠ *1963

Vystudoval Stavební fakultu ČVUT v Praze. První „soukromé“ peníze vydělal už za totality při výškových pracích. V devadesátých letech minulého století začal podnikat a dnes se kromě jiného věnuje projektové a stavební činnosti.

Záleží jenom na kvalitě. Krkonoše byly po příchodu člověka vždy kulturní krajinou a nové stavby jsou přirozené. Jen kdyby se nám dařilo na začátku rozpoznat, co bude přínosné, a co ne. Pro mě je nyní velké téma rozhodování samosprávy. Otázka, zda místní lidé mohou rozhodovat o tom, co se zde bude, nebo nebude stavět. Mám pocit, že stávající stavební zákon a územní plán nechrání dostatečně naše zájmy. Konkrétně, rozhodne-li se nový majitel našeho pivovaru zbourat ho a nahradit parkovištěm, tak úředníci a my, občané, tomu nejsme schopni účinně zabránit. Pivovar se měl bourat už za totáče, kdy bylo vyhlášeno demoliční pásmo, tak jsme proti tomu tenkrát vystoupili a na poslední chvíli se nám podařilo rozhodnutí zvrátit. Stejně tak se před zbouráním podařilo zachránit půlku náměstí. A teď je to tu znova, hrozba demolice centra obce.

Kdyby za vámi přijel nějaký člověk ze zahraničí a měl by čas jen pouhý den, kam byste ho vzal?

Určitě do Obrřího dolu, to je monumentální místo. Zajeli bychom do Pece, tam bych ho ještě vzal do naší galerie, a pak bychom šli Obrří dolem pod Sněžku, nebo až nahoru.

Vy jste se také podíleli na rekonstrukci hrádku Aichelburg...

To bylo takové splnění dětského snu. Chodili jsme tam jako kluci a na té zřícenině si hráli. Je to stavba z doby romantismu a my jsme si říkali, že by bylo

skvělé ji opravit. Po revoluci jsme založili Hradní společnost Aichelburg, bylo nás deset včetně obcí Pec a Horní Maršov. Udělal jsem projekt, začaly se shánět peníze a během deseti let se podařilo k dochované věži přistavět síň na památku Bertolda Aichelburga, který byl takovým naším Karlem IV. Nyní si návštěvníci můžou za menší poplatek vypůjčit klíče a hrádek navštívit.

Na co z toho, co jste tady udělali, jste nejvíc pyšný?

Určitě na Vápenku v Horních Albeřicích. To je technická stavba – asi deset metrů vysoká kamenná věž, ve které se dřív páliło vápno. Chátrala, zatímco do ní a my jsme přemýšleli, jak ji zachránit. Různé úvahy dopadly tak, že jsme si řekli, že na věž uděláme dřevěnou nadstavbu a v ní malé muzeum. Konstrukci navrhl tesař Petr Růžička a moc se mu povedla. Staré řemeslo skloubené s novým technickým řešením. Někdy něco navrhnete a za pár let si říkáte, že teď byste to udělal jinak. Ale to není tenhle případ, za Vápenkou si stojím dodnes. Zajímavá a inspirativní byla také spolupráce s architekty Rajnišem a Hoffmanem při stavbě České poštovny na Sněžce.

Máte kromě své práce i nějakého zajímavého koníčka?

Hory, muzika, fotografování, cestování, potkávání se s lidmi. Můj brácha a já jsme celý život jezdili po horách. Začínali jsme v někdejším Sovětském svazu, na Kavkaze a v Pamíru se nám podařilo

vylézt na nějaké kopce. Když se otevřely hranice, tak jsme začali jezdit dál, do Jižní Ameriky a do Nepálu. Podařilo se nám zdolat i jednu osmitisícovku. Tím vlastně vyvrcholilo naše pětadvacetileté chození po horách. Pro mě byl vždycky nejdůležitější pocit svobody. Když přišla revoluce, byla to pro mě úplně zásadní věc. Nešlo jen o to, že najednou jsme se mohli podívat do světa. Najednou tu byla zodpovědnost, jak to u nás bude vypadat, jaké si to tady uděláme. A cestování dokáže nastavit zrcadlo. Když člověk odněkud přijede, vidí svou domovinu jinak, některých věcí si váží víc a zároveň si uvědomí, že něco u nás není dobré, že by se to mělo změnit.

Co vám na naší současnosti vadí?

Pro mě největší autoritou na poli politiky zůstává Václav Havel a je mi trochu líto, že se jeho nástupci stali Klaus se Zemanem. A věřím, že kdyby tito dva pánové na prezidentský stolec nezasedli, byla by tu lepší atmosféra. Však když se Zeman nechal vyvézt na Sněžku, dostal od bráchy červenou kartu. První, co od občanů vůbec dostal.

Říkal jste, že některé věci děláte společně se svým bratrem. Jak se rozhodujete, když jeden říká A a druhý B?

Zatím jsme se nikdy vážněji neposekali, společně nám to funguje a domníváme se, že to funguje líp, než kdybychom byli každý sám. Prostě – ve dvou se to táhne líp.

novinky

Na mezinárodní degustační soutěži Concours International de Lyon jsme získali 4 medaile. Zlato si odvezl Bernard Free (kategorie Non-alcoholic Beer) a Jantarový ležák (kategorie Red and Amber Lager). Stříbro pak znovu Jantarový ležák (kategorie German Style Märzen) a Černý ležák (kategorie Schwarzbier). Přihlášeno bylo 7645 vzorků ze 40 pivovarů a bojovalo se v 69 kategoriích.

V letošní anketě CZECH TOP 100 obdivované firmy v ČR obsadil Rodinný pivovar Bernard 2. místo v oboru potravinářský a tabákový průmysl.

Na mezinárodní degustační soutěži Frankfurt International Trophy jsme obdrželi stříbrnou medaili pro Bernard Světly ležák 12° v kategorii Lager Bohemian-Style Pilsener. Soutěže se zúčastnilo okolo 2600 produktů z 39 zemí z celého světa.

Na Zlatém pivním poháru 2019 v Táboře získal Bernard 12° nefiltrovaný světly ležák druhé místo.

Druhé místo jsme obsadili v anketě popularity piv mezi médii Naše pivo, kterou pořádá Český svaz pivovarů a sladoven již od roku 2001. Tradičně se jí účastní novináři ze všech typů médií napříč všemi regiony České republiky, kteří vybírají nejpoblárnější pivo za uplynulý rok. Cílem ankety je zmapování vývoje popularity značek piv mezi českými novináři. V letošním roce se hlasování účastnilo 166 novinářů, kteří nominovali 49 značek.

Na soutěži Pivo České republiky se dařilo Jantarovému ležáku Bernard 12°, když obsadil první místo ve své kategorii. Druhá příčka patřila Desítce, Černému ležáku 12° a nealkoholickému pivu Bernard s čistou hlavou Free.

Na Den Bernarda 3. října pro vás máme připraveno 30 kamionů piva Bernard, které rozvezeme do cca 2000 restaurací. Díky rotující pipě budete mít možnost poznat a ochutnat různé pivní speciály a především si tento den s námi užít. Chceme jím nejenom podpořit hospodské a poděkovat spotřebitelům, ale hlavně se společně pobavit.

Dne 3. 6. 2019 v 10 hodin proběhlo v Rodinném pivovaru Bernard poklepání na základní kámen nového návštěvnického centra, které během dvou let vybudujeme v areálu pivovaru v Humpolci.

V degustační soutěži Barcelona Beer Challenge jsme obdrželi dvě zlaté medaile, a to za Bernard Světly ležák 12° a Bernard Bohemian Ale.

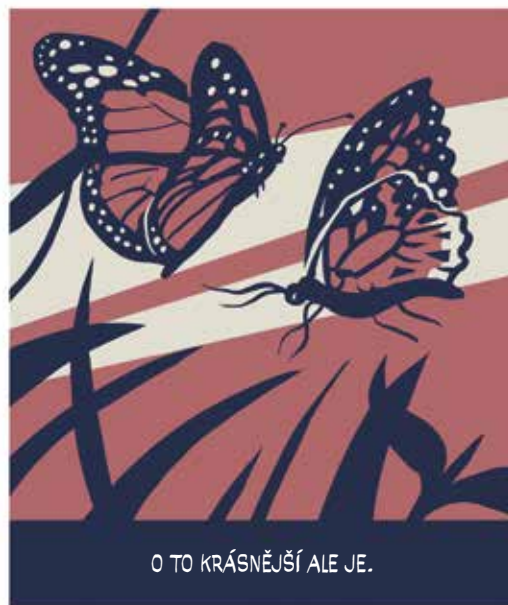
Léto lásky

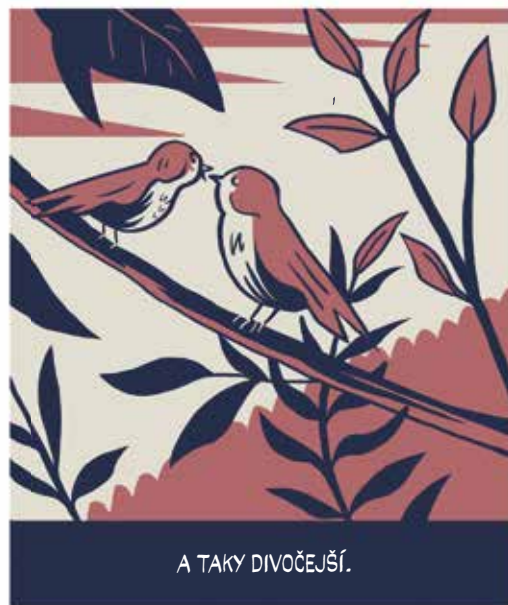
DAWSON CITY

LÉTO JE U NÁS TAK KRÁTKÉ, ŽE SE JEDNOU NAPIJETE PIVA, ZAPÁLÍTE SI, ROZHLEDNETE SE A UŽ JE ZASE PRYČ.

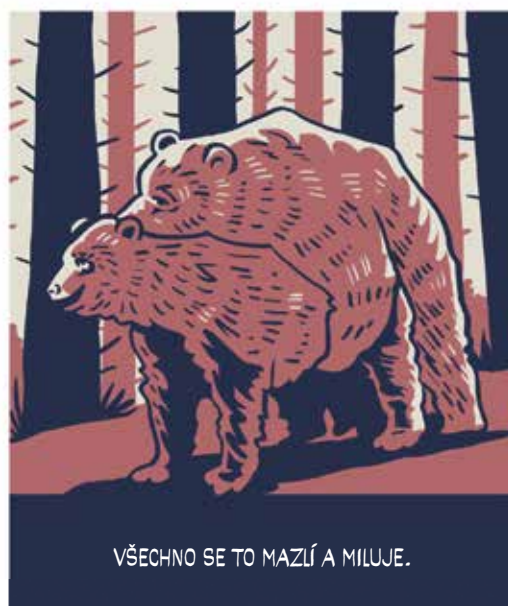
O TO KRÁSNĚJŠÍ ALE JE.

A TAKY DIVOČEJŠÍ.

PŘÍRODA TADY NEZNÁ SUTOVÁNÍ.

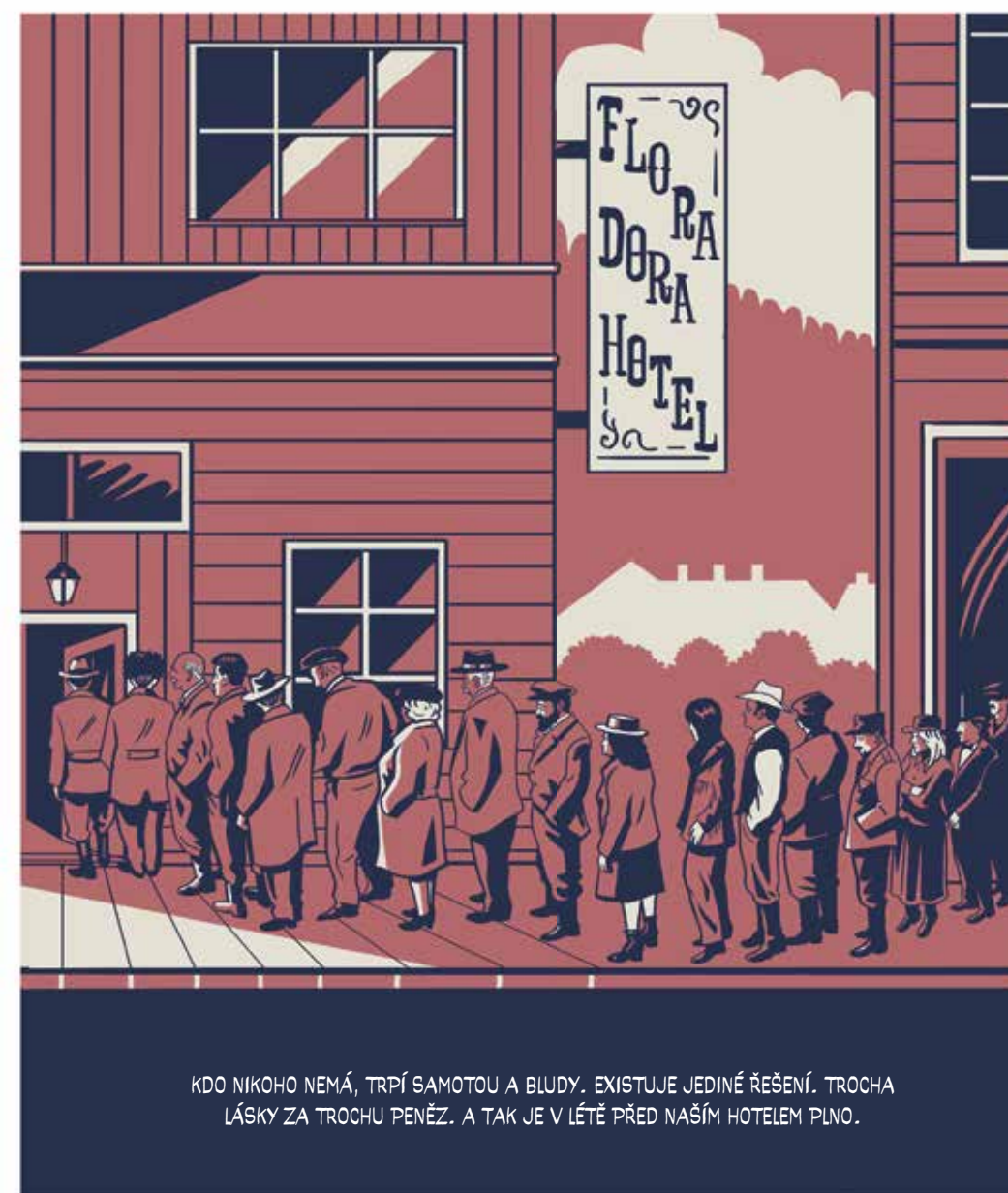
VŠECHNO SE TO MAZÍ A MILUJE.

ŘVE A STĚNÁ.

JAKO BY MĚL PŘÍJÍT KONEC SVĚTA.

KDO NIKOHO NEMÁ, TRPÍ SAMOTOU A BLUDY. EXISTUJE JEDINÉ ŘEŠENÍ. TROCHA LÁSKY ZA TROCHU PENĚZ. A TAK JE V LÉTĚ PŘED NAŠÍM HOTELEM PLNO.

Nebude se Ema zlobit?

Ale nebude.

MY MÁME SICE EMU, ALE TRPÍME TAKY. STRAŠNĚ.

Stejně ti to nefunguje.

Já si vzal bylinky.

JAK ŘÍKÁM, LÉTO JE U NÁS KRÁTKÉ.

A PŘÍRODA KRUTÁ.

Tak co? Nic, že jo... Se na sebe podívejte, vy staří kozlově. A omýt. Oba.

A ZÍTRA UŽ MÁ ZASE PADAT SNÍH.

Děti ví, co chtějí dospělí slyšet

Přestože je dětský život s médii a digitálními technologiemi mou hlavní oblastí zájmu, často mám pocit, že se v rámci svých výzkumů nejvíc dozvídám a učím o „dospělácích“ a našem pohledu na děti. Otázky kolem dětské hry, a to jakékoliv, patří mezi ty, které je pro nás obvyčejné dospělé snad nejtěžší pochopit a objektivně posoudit. Přesto se právě touto oblastí často zabýváme, protože se z valné většiny shodneme na důležitosti hraní a her pro život a rozvoj dítěte. Ve svém příspěvku se proto krátce zamyslím nad rolí digitálních her v životě dětí, a to jak z pohledu dospělého, tak dítěte.

Hlavní témata, která v souvislosti s hraním digitálních her dětmi slýcháváme, jsou závislost a násilí. Spojitost mezi násilným chováním a hraním digitálních her s násilnou tematikou sice může existovat, avšak důkazy, že by počítačové a online hry dlouhodobě zvyšovaly u dětí (nebo dospělých) agresivní chování, nejsou. V mnoha ohledech některé hry nespĺňují naše představy o tom, na co by se naše děti měly dívat a co by měly dělat. Tyto obavy se nevztahují pouze na počítačové hry, ale snad na všechny mediální obsahy, které děti konzumují a dnes i produkují. Z mé zkušenosti vím, že nejtěžší je oprostit se od těchto zažitých obav a místo toho se snažit pochopit, co a proč dané dítě hraje, sleduje, poslouchá a vytváří, co mu to přináší a co ho na tom naopak znepokojuje. To, co my vnímáme pouze jako násilnou hru, může pro dítě být hra se skvělým příběhem, náročnou strategií, „vymazlenou“ grafikou, příležitostí pro společný koníček a téma k diskuzi s kamarády nebo i rodinou.

Závislost na hrách je na rozdíl od násilí lépe doložitelná, protože se dá pozorovat přímo, bez specializovaných výzkumů. Ty jsou

spíše potřebné k tomu, abychom byli schopni závislost lépe rozeznat, pochopit jak a proč vzniká a také jak jí předcházet a jak ji léčit. Závislost na hrách se kumuluje, to znamená že nevzniká ze dne na den, ale roste a prohlubuje se v čase. Omezování času stráveného hraním her může být účinnou prevencí. Pokud existuje pádný důvod k obavám ze závislosti, zákazy a kontrola pravděpodobně nebudou účinné, protože velmi často je závislost na hrách jedním z projevů hlubšího sociálního nebo emočního problému, který má původ v jiné oblasti života dítěte než v samotném hraní her. Z mého pohledu hry samy o sobě nedělají děti závislými.

Přesto jsme si zvykli kohokoliv, kdo tráví čas hraním digitálních her, nazývat „závislákem“, aniž bychom k tomu potřebovali pádné důvody. Často mi děti během povídání si o jejich mediálním životě samy od sebe říkají, jak moc jsou a nebo nejsou na nějaké mediální aktivitě závislé. Většinou to, co oni označují jako závislosti, z odborného hlediska závislosti ani zdaleka není. Protože je ale běžné nazývat skoro jakékoliv mediální chování dětí jako závislost, skutečnou závislost, kterou by bylo nutné s jistotou rozpoznat a celostně řešit, nakonec často přehlédneme. Osobně bych si přála, abychom omezili naše neustálé označování dětí jako „malých závisláků“ na digitálních technologiích a místo toho se zaobírali tím, jak skutečnou závislost rozpoznat a řešit. Navíc jsou to dnes často právě děti, které trápí čas jejich rodičů strávený na digitálních technologiích, což je velmi důležité, ale prozatím méně medializované téma.

Méně kontroverzní a často až nekriticky oslavovanou oblastí jsou naopak vzdělávací digitální hry. Přestože takovéto hry mohou

pozitivně přispět ke vzdělávání našich dětí, často u nich zapomínáme na jejich komerční povahu, sběr osobních dat a další možná rizika. U her, které se neprezentují jako vzdělávací, pak jejich vzdělávací úlohu a potenciál zase přehlédneme. I digitální hry primárně určené pro zábavu mohou mít pozitivní dopad na rozvoj dítěte – například na jeho kognitivní schopnosti, strategické myšlení, sebevědomí, emoční inteligenci (schopnost vyrovnat se s prohrou), sociální vztahy (jako je společný čas s kamarády a rodinou) a další. Ani hraní her jako forma odpočinku a odreagování nemusí být hned považována za negativní, především tehdy, když je dítě schopno relaxovat i jinými způsoby a činnostmi.

Jaká je role digitálních her v životě dětí a jaký může mít hraní her dlouhodobý dopad na jejich život, jestli vůbec nějaký, pro mě tedy není ani trochu jednoduché s jistotou říct. Ve svých výzkumech se proto především ptám samotných dětí, proč si vybírají určité hry, co pro ně hraní her znamená, co je na tom baví, co jim to dává, a co jim na tom naopak vadí a o co jsou kvůli hraní her ochuzeny. Dospělí se však děti často ptají jen proto, aby se ujistili, že je vše podle jejich představ, a pokud není, tak mohou zasáhnout. Děti to ví a také ví, co chtějí dospělí slyšet, proto se takovým přístupem často nic podstatného nedozvím. Schopnost s dětmi mluvit se zájmem a s respektem k jejich volbám, preferencím a zkušenostem proto považuji za tu nejtěžší, ale zároveň nejcennější dovednost, kterou bychom měli rozvíjet nejen v oblasti médií a digitálních technologií, ale ve všech relevantních oblastech, které nám mohou přispět k lepšímu pochopení dětí, jejich života a vzdělávání.

Dveře se zavírají

Dveře se zavírají, ozve se odkudsi z re-produktoru ve vagonu metra. A to je fakt, bohužel i v mém životě. Jsem už pár let v důchodu, ale na druhou stranu nemůžu říct, že bych se cítil starý. Přesněji řečeno až donedávna jsem se tak necítil. Nenápadně jsem se ohlížel za pěknými holkami a nějak jsem si nepřipouštěl, že už to nejsou partnerky pro mě. Navíc jsem přes čtyřicet roků ženatý a dá se říct, že pokud nastanou nějaké problémy, dokážeme je s nadhledem vyřešit. Za holkami se přesto ohlížím i dnes, protože jinak bych si opravdu definitivně připadal starý. Jen se teď cítím poněkud nepatřičně, jako bych dělal něco, co se už pro mě nehodí. Co si asi taková holka myslí, když se setkáme pohledy. Co čumíš, staříku? Měl by ses držet manželky, když jdete spolu. To si ale dávám pozor a očumuju nenápadně, aby si toho žena nevšimla. Jenže ona si vždycky všimne, ale vyčte mi to až doma. „Nemyslíš, že ty ve svém věku jseš už směšnej?“ zpraží mě. „Ty holky z tebe musí mít srandu!“

Mimochodem, co se týče holek a mladých žen, zjistil jsem, že je vnímám jinak než dřív. Když jsem byl mladý a požíval se na nějakou holku, hledal jsem vady – příliš velký nos, malíčkový tukový váček nad obočím, široké rty, oči blízko u sebe... Poslední roky naopak hledám, co je na dívce či ženě hezké. A nacházím to častěji. Proč se to změnilo a o čem to vypovídá, netuším. Možná jsem díky věku tolerantnější a místo nedostatků hledám raději krásu.

Dveře se zavírají. Sedí se mi dobře, i když metro je přeplněné (nevím, proč jako důchodce jezdím v odpolední špičce). Ale já sedím. Pustila mě sednout štíhlá černovláška. Poprvé v životě. To mě tak zmátlo, že místo, abych zůstal stát a pohledem jí dal najevo, že ještě nejsem tak starý, jsem si sedl a dost možná jsem i zrudl. Příště už budu připravený a možná budu i rád, že se můžu posadit.

Dveře se zavírají, nejen co se týče dívek a mladých žen. Vždycky jsem se chlubil svým zdravím. K doktorovi chodím jen

na preventivní prohlídky. Nebolí mě kolena, protože jsem nikdy přehnaně nesportoval, mládí jsem trávil spíš v hospodě než v tělocvičně. Ale dnes sportuju, alespoň občas. Jezdím na kole, věnuju se běžkám a s kamarády hraju pétanque. Nedávno jsem byl na běžkách, ale místo svých obvyklých dvacet kilometrů jsem ujel dvanáct a měl jsem toho dost. A podobná čísla platí i pro kolo. Představa, že přijde doba, kdy budu ztěžka šlapat pěšky do nejbližšího parku nebo hospody, mě teda neláká. A kdo ví, jestli mi pivo bude ještě chutnat. A jestli tam jednou nebudu vysedávat sám, protože mi kamarádi už nebudou mezi námi. Na to ale snad raději nemyslet. Pořád jsem přece relativně zdravý, mám docela dost energie i nadšení pro pohyb, mám koníčky, a tak se mi pořád ještě daří zavírajícími se dveřmi prokluzovat. Navíc když budu vnímat svět optimisticky a nestane se ze mě ten nerudný, zasmušilý důchodce, mám velkou naději, že mi mezi dveřmi zůsta-ne alespoň malinkatá škvírečka napořád.

Město věčných milenců

Není tak velká jako Řím ani nehýří tolika památkami jako Benátky nebo Florencie, přesto stojí za návštěvu. Na prohlídku severoitalské Verony postačí jeden, nejvýš dva dny. Ideální je ubytovat se na pár dní u Lago di Garda, od kterého je Verona vzdálená okolo sedmdesáti kilometrů, a do města si zajet. Parkovat se ve Veroně dá v drahých podzemních garážích nebo levněji na ulici třeba poblíž náměstí Santo Spirito. Chce to ovšem potřebnou dávku štěstí nebo trpělivosti, ale za celodenní parkování člověk ušetří na slušný oběd. A když už jsme u jídla, jako v jiných hojně navštěvovaných městech je dobré vyhnout se typickým restauracím zaměřeným na turisty a najít si nějakou lidovou hospůdku trochu stranou, kam chodí jíst místní. Jedna z nich, nedaleko řeky, se jmenuje podle ulice – Sottoriva 23.

Nejznámější veronskou památkou je Arena, římský amfiteátr postavený v době flaviovských císařů v prvním století našeho letopočtu. Vešlo se sem až dvacet dva tisíc diváků. Do dnešních dnů se Arena zachovala v překvapivě dobrém stavu. Zatímco kdysi se tu pořádaly hlavně zápasy gladiátorů, kterým sloužilo rozsáhlé podzemí, dnes se v hledišti v červenci a v srpnu scházejí milovníci opery doslova z celého světa. Bohužel stovky červených sedaček i velké vystavěné pódium narušují dojem z celé stavby. Bez nich a samozřejmě bez četných turistů by se člověk snáze přenesl do dávných dob mocného římského impéria.

Poněkud skromněji působí zbytky římského divadla na druhém břehu řeky Adige. Ale i to má nezapomenutelnou atmosféru, i když z jeviště toho moc nezůstalo, zachovalo se především hlediště tvořené kamennými stupni. Lanovkou se člověk může nechat vyvést do archeologického muzea, v němž vystavují četné vykopané předměty z římského období.

Existuje jeden staletí starý kult, kult věčné a nezničitelné lásky Romea a Julie, která se odehrávala právě ve Veroně. Věčnost zamilovanému páru zajistila snad nejhranější hra Williama Shakespeara. Ta se dodnes hraje na prestižních i nevýznamných scénách. Právě silný příběh způsobil několik filmových zpracování. Asi nejpovedenější a dodnes hraná je adaptace režiséra Franca Zeffirelliho z roku 1968, kdy mladičký pár nezapomenutelně ztvárnili Olivia Hussey a Leonard Whiting, jiný Leonardo – DiCaprio – ztělesnil Romea v komerčnějším filmu z roku 1996. Za zmínku stojí i slavný muzikál West Side Story, v němž se filmaři přesunuli do New Yorku a děj se odehrává v polovině dvacátého století, kdy spolu místo Kapuletů a Monteků soupeří dva pouliční gangy mladých lidí.

Po látce sáhli i hudebníci jako Vincenzo Bellini, Charles Gounod, Sergej Prokofjev i Petr Iljič Čajkovskij.

Suverénně nejnavštěvovanější veronskou památkou je rodný dům Julie Casa di Giulietta. Na přístupové chodbě a maličkém nádvoří se tísní stovky převážně mladých návštěvníků. Hned pod slavným balkónem, na který vyšplhal Romeo za milovanou Julií, stojí bronzová dívčina socha v životní velikosti, kterou

městu věnoval Lions Club v roce 1972. Novodobá tradice říká, že kdo pohladí Juliino pravé ňadro, zažije opravdovou lásku. Však je taky patřičně ohlazené a nablýskané. A nebyli by to mladí lidé, kdyby nepokryli stěny v chodbě domu iniciálkami zamilovaných párů. Zeď tak připomíná abstraktní obrazy amerického moderního umělce Jacksona Pollocka. Podnikaví obchodníci se snaží zpeněžit kult věčných milenců bohatou nabídkou spíš více než méně vkusných suvenýrů. Pod jmény Romeo a Julie se tu dokonce prodávají i chutné cukrovinky.

O kus dál je podstatně méně navštěvovaný a poněkud zchátralý Casa di Romeo. Hned vedle stojí za návštěvu restaurace se stopadesátiletou historií Arche, která se zaměřuje na ryby a mořské plody. Sáhnete tu ale hlouběji do peněženky. Podstatně levnější a také přívětivě domácký je podnik Al Bersagliere na via Dietro Pallone, který se zaměřuje na tradiční veronskou kuchyni. A k pití samozřejmě na výborné lehké víno. Na pivo pozor. To malé – piccolo – jsou pouhé dvě deci.

Ve Veroně se dobře nakupuje. Na Via Mazzini je spousta obchodů dražších i levnějších značek – vede tu oblečení a samozřejmě italské boty. Že ve Veroně nežijí jen dobře situovaní lidé, svědčí fakt, že na ulici člověk občas narazí na žebračky. Bývají dost neodbytní, a když vás žebrající žena pozoruje u oběda, kazí vám chuť k jídlu.

Centrem starého města je protáhlé náměstí Piazza delle Erbe na místě někdejšího římského fóra, které bývá považováno za jedno z nejmalebnějších míst v celé Itálii. Náměstí lemují staré domy a paláce jako například Palazzo del Comune, kde se po staletí scházelo vedení města. Románská čtyřkřídlá stavba působí majestátně a jen dokládá historický význam Verony. Casa dei Mazzanti vyniká renezančními freskami na fasádě. Nad náměstím se vypíná vysoká věž Torre dei Lamberti, odkud je nádherný výhled nejen na historické centrum Verony. Důležité informace o městě se člověk dozví v informačním centru umístěném v barokním Palazzo Maffei.

Blízké Piazza dei Signori s mnoha průchody je jakýmsi elegantním salonem Verony. Ve středu náměstí stojí pomník autora Božské komedie Dante Alighiera. Palazzo del Governo je působivě vyzdobené freskami Giotta a Altichiera. Na severní straně náměstí stojí dvouposchoďová Loggia del Consiglio, která patří k nejkrásnějším stavbám rané renezanční benátského stylu.

Ve Veroně jsou četné pozoruhodné kostely. Bazilika svaté Anastázie nedaleko řeky má majestátní rozlohu i výzdobu. Tou, zejména sochařskou, vyniká kostel San Zeno Maggiore, který benediktýni začali stavět už v jedenáctém století. Románský styl se tu mísí s ranou gotikou a velmi působivý je dřevěný strop připomínající obrácenou loď. Za pozornost stojí také bronzové výplně dveří zobrazující výjevy z bible. Odpočinek nabízí ambity a v kryptě je hrob svatého Zenona. Malý trojlodní kostel z dvanáctého století Santa Maria Antica sloužil jako domácí kaple

mocného rodu Scaligerů a jsou tu k vidění jejich náhrobky. Katedrála Duomo se začala stavět ve dvanáctém století a vyniká nádhernými kamennými portály a Tizianovým Nanebevzetím z druhé poloviny šestnáctého století.

Milovník umění určitě nevynechá Civico Museo d'Arte.

Na úplný závěr výletu do Verony je dobré ponechat si renezanční Giardino Giusti – zahradu s četnými sochami, která v Itálii patří k těm nejpůsobivějším – a trochu si odpočinout před odjezdem z města.

Zámek Mitrov

Nedaleko Žďáru nad Sázavou na kopci uprostřed lesů a luk stojí půvabný zámek Mitrov. Postavili ho v roce 1799 a zhruba o sto let později ho novogoticky přestavěli a rozšířili. Budovu obklopuje pěkný park v anglickém stylu. Od roku 1894 byl zámek v držení rodiny Skeneových, busta nejvýznamnějšího člena stojí v parku před zámkem. Poslední soukromý majitel se jmenoval Mořic Klimeš, po něm přešel zámek do vlastnictví státu a dnes slouží jako domov pro seniory. V devadesátých letech minulého století zámek podstatně rozšířili. Konzervativní architekt použil stejné jednoduché zdobení oken, jaké je u hlavní budovy, takže přístavba nepůsobí rušivě. Z původního zařízení zbyla jen nevelká vstupní hala s ozdobným dřevěným stropem a na schodišti čtyři košaté kovové svícny. Zachovala se i zámecká kaple. Pár set metrů od zámku stojí lesní penzion Podmitrov, který slouží jako nejbližší ubytovací a stravovací zařízení.

JEDENÁCTKA

DVANÁCTKA

NEFILTROVANÁ DVANÁCTKA

Den Bernarda

3. října 2019, od 17:00

pivo za 15 Kč

DALŠÍ ČÍSLO V ŘÍJNU!

PROBÍHÁ NA OZNAČENÝCH MÍSTECH, KDE ČEPUJÍ PIVO BERNARD. AKCE TRVÁ DO POSLEDNÍ KAPKY. CENA 15 Kč
PLATÍ POUZE PŘI KONZUMACI V MÍSTĚ KONÁNÍ. REZERVUJTE SI SVÉ MÍSTO VČAS.